GAZETA LWOWSKA.

We Srodę Ner. 97. 26. Sierpnia 1829.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Ameryka Hiszpańska.

Podług najnowszych do dnia 5. Lipca dochodzących wiadomości, pokój między Kolumbiją i Peru do skutku nie przyszedł, i według wszelkiego podobieństwa do prawdy kroki nieprzyjacielskie na nowo się rozpoczną Boliwar wydał odezwę, którą nakazuje niezwłoczne odebranie zajętego przez Peruwijanów Guajaquil.

Kuryjer z dnia 4. Sierpnia zawiera co następuje: »Doniesienia z Buenos Ayres tak są niewyraźne, a kupa dokumentów nam przez tamtejsze pisma publiczne udzielonych tak jest zamieszane chaos, iż nam się najprzyzwoiciéj zdało, stan obecny tamtego kraju w następujący sposób, zgodnie z wiary najgodniejszemi listami, wyczerpnąć. — Lavalle otrzymawszy przez wojskową rewolucyję rząd w Buenos Ayres i rozwiązawszy związek Unii w prowincyjach La Plata, gdy otrzymał wiadomość, iż Gubernator w Santa Fe i inni dowódcy wewnątrz kraju przeciw niemu czynią przygotowania, wyruszył dla uderzenia na nich; lecz przekonawszy się o przewyższającéj sile Lopeza, wrócił do Buenos Ayres, wysławszy Pułkownika de La Paz ku Kordowie. Wojska prowincyjonalne posunęły się w sąsiedztwo stolicy; Lopez stanął w Luxan około 12 mil na zachód, Pułkownika zaś Rosas postawił o 6 mil z południowéj strony. Oba pozostają w swoich stanowiskach od Kwietnia i całą okolicę mocnemi oddziałami niepokojąc, odcinają miastu wszelki dowóz. Gdy cel Naczelników prowincyjonalnych jest tylko zwalenie Lawalla i ukaranie najszkaradniejszéj rewolucyi, więc ofiarowali pokój pod tym głównym warunkiem, aby Unija na nowo przywróconą została; lecz ponieważ ten warunek odrzucono, stolica ściśle jest zamknięta, a Lavalle na czele zbrojnych stronników swoich odpornie tylko trzymać się musi. Końca przewidzieć nie można; tyle jednak pewna, iż wojskowy Uzurpator z żołdactwem swojém jedyną jest przeszkodą do przywrócenia spokojności. Ponieważ są Panami nad rzeką leżącego kastellu, więc zapewne gdy się bardzo ściśniętymi ujrzą, na morze się udadzą, i za przykładem tylu innych intrygantów, którzy swoję ojczyznę wtrącali w nieład i zamieszanie tylko w celu napełnienia kieszeni, wykonania prywatnych zamysłów i dogodzenia najniegodziwszym namiętnościom, ujdą do Europy, gdzie trwoniąc mammon niegodziwie nabyty figurować będą Najlepszą skazówką stanu téj krainy jest, iż kurs wexli stał na 10, a kassy były próżne.«

Pismo z nad Renu z dnia 10. Sierpnia udziela następujących bardzo świeżych wiadomości z Buenos Ayres. Przez Hollandyję otrzymaliśmy listy i gazety z Buenos Ayres aż do 30. Maja. Pełne są ważnych lecz niepocieszających szczegółów. Na zażądanie francuskiego z tąd do Montevideo odeszłego Konzula Jeneralnego P. Mondeville, ukazała się dnia 24. Maja mała francuzka eskadra w zatoce przed Buenos Ayres; zajęła w sekwestr znajdujące się w przystani okręta wojenne Rzeczypospolitéj, a jeden z nich spaliła całkiem. Na zapytanie rządu o powody do tego żadném poprzedniczém oświadczeniem nieusprawiedliwionego kroku, odpowiedział francuzki Admirał, iż okręta Rzeczypospolitéj tak długo zatrzyma, dokąd jego rodacy od służby wojskowéj uwolnieni nie będą. Natychmiast wydał Rząd odezwę do znajdujących się przy milicyi Francuzów, pozwalając, aby broń oddali; lecz 12 tylko użytek z tego zezwolenia zrobiło, reszta oświadczyła, iż z ochotą krew i majątek za dobro swojéj nowéj ojczyzny stawi. Należało zatém spodziewać się, iż francuski dowódca odda zasekwestrowane okręty; lecz przy odejściu listów nie zdawał się mieć do tego wiele ochoty, i mocno się obawiano nieprzyjemnych skutków. — Spodziewane podług dawniejszych doniesień ułożenie walki między Gubernatorem Lopez z Santa-Fé i Gubernatorem Lasalle nie przyszło jeszcze do skutku. Codziennie bowiem od 16. do 24. Maja przychodziło koło i w samych przedmieściach w Buenos Ayres do utarczek między obu stronami; do miasta nieprzyjaciel wejść się nie ważył, wszystkie bowiem dachy obsadzone były wojskiem i artylleryją. Milicyja i batalijon obcych mieli się téj uciążliwéj służbie poświęcić z niezmordowaną gorliwością. 25go Maja nieprzyjaciel odstąpił, do czego miało go przymusić odejście znacznéj liczby Indyjan z nim pierwéj sprzymierzonych, którzy prócz tego z sobą wszystkie rezerwowe konie zabrali. Dowódca nieprzyjacielski Jenerał Rosas posłał wprawdzie za temi swojemi sprzymierzeńcami natychmiast 800 ludzi; lecz od przemaga-

)(

jącej siły Indyjan 300 trupem padło, reszta uciekła. Indyjanie skarzyli się, iż Rosas im słowa nie dotrzymał, obiecując im rabunek miasta, nie chcieli zatém dłużéj z nim walczyć. Że ta hołota gdziekolwiek przechodzi, rabuje i plondruje, to się samo rozumie. Przy odejściu tych doniesień oczekiwano wprawdzie co godzina posiłków z Kordowy od Jenerała Lavalle, lecz ich jeszcze nie było. — Stary Admirał Brown złożył stopień Wice Gubernatora; miejsce jego zajął Jenerał Rodriguez, który sobie nowe Ministeryjum utworzył i byłego Jenerała Alvear jako Ministra wojny do niego przyjął. Wybrał także Rząd 30 znacznych obywateli, którzy pewny rodzaj stanowej reprezentacyi tworzyć mają, zanim okoliczności pozwolą zwołać zwleczone od niejakiego czasu Zgromadzenie Stanów.

O zajęciu miasta Guatemale przez wojsko San Salwadorskie donosi pismo z tego miasta pod dniem 22. Kwietnia, co następuje: 31. Stycznia otoczyli San Salvadoryjanie miasto we 300 ludzi i zajęli w odległości ćwierć mili 3 stanowiska. Po dwu stanowczych uderzeniach mogli się więcéj do miasta zbliżyć. Dnia 9. Kwietnia zajęli przedmieścia, przy czém z obu stron silny był ogień; niektórzy z tutejszych mieszkańców strzelali z dachów na nieprzyjaciela. Następującego poranku wtargnął Pułkownik Raul z Indyjanami do miasta, zamek kapitulował 13go; poczém Marazan tryjumfalne wejście odprawił. Tegoż dnia zaprowadzono Prezydenta Aycepina, Ministra Soza, byłego Prezydenta Arze i Ministra wojny Zea do więzienia; Kongres ma ich sądzić. Dnia 20. doznało jeszcze 200 osób podobnego losu. D. 23. miały się publicznie uroczystości odbywać. Teraz ma nastąpić wybór nowego Prezydenta. Od 31. Stycznia jeszcze prawie nie otworzono ani jednego sklepu. Wiele domów zrabowano, a nie jeden majętny wtrącony jest w nędzę. (D. A.)

Francyja.

Gabinet królewski z całkiem nowych Ministrów utworzonym został. Monitor z dnia 9go Sierpnia zawiera następujące król. mianowania z d. 8go: Xiążę Polignac, Par Francyi, po dymissyi Hr. Portalis, Ministrem spraw zewnętrznych; P. Courvoisier, król. Jeneralny Prokurator przy Trybunale w Lionie, na miejsce P. Bordeau, którego dymissyja przyjęta, Zachowawcą pieczęci i Ministrem sprawiedliwości; — Hr. Bourmont, Par Francyi, Jenerał Porucznik wojsk król. w miejscu Wice Hrabiego de Caux, którego dymissyja przyjęta, Ministrem wojny; — Hr. de Rigny, Wice Admirał, w miejscu Barona Hyde de Neuville, którego dymissyja przyjęta, Ministrem marynarki i Kolonii; — Hr. de la Bourdonnaye Członek Izby Deputowanych, w miejsce Wice Hrabiego Martignac, którego dymissyja przyjęta, Ministrem spraw wewnętrznych; — nakoniec Baron Montbel, Członek Izby Deputowanych, Ministrem spraw duchownych i oświecenia publicznego. — Dymissyje Hr. Feutrier i P. de Vatismenil przyjęte.

Osoby na stopnie Arcybiskupów, Biskupów i inne duchowne urzęda, mają być odtąd prezentowane przez Biskupa, który do tego przez Króla wyznaczonym został w osobie pierwszego Jałmużnika król. Biskupa Hermopolitańskiego, Fraysinous, byłego Minisra spraw wewnętrznych, a to w formie, jaka przed król. rozporządzeniem z d. 26. Sierpnia 1824 istniała.

Ministeryjum handlu i manufaktur zniesione. Hr. Chabrol de Crousol, Par Francyi, w miejscu Hr. Roy, którego dymissyja przyjęta, został Ministrem finansów. — Attrybucyje Ministerstwa handlu i kolonii zostają z Ministeryjum spraw wewnętrznych złączone; najwyższa Rada handlowa i bióro handlu i kolonii znowu się ustanawiają, jak przed król. rozporządzeniami z d. 4 i 20. Stycznia 1828. istniały. Prezydent bióra handlu i kolonii jest pod naczelnictwo Minisra finansów stawiony.

Rozporządzeniem król. z tegoż dnia mianowani zostali bywsi Ministrowie Hr. Portalis, Wice Hr de Caux i Baron Hyde de Neuville Ministrami Stanu i Członkami Rady tajnéj; Wice Hra. de Caux i Baron Martignac otrzymali każdy W. krzyż orderu S. Ludwika; — a Hr. Portalis został pierwszym Prezydentem przy królewskim Sądzie kassacyjnym.

W skutek téj ministeryjalnéj odmiany Radcy Stanu pod zeszłem Ministeryjum mianowani, w Paryżu znajdujący się PP. Bertin de Vaux, Villemain, Alex de Laborde, Hely d'Oyssel, Froidefond de Belleville swoje urzęda złożyli. Kuryjer francuzki nie wątpi, iż PP. Lapelletier d'Aulnay, Agier, Salvandy i Chateaubriand toż samo uczynią, skoro ich Monitor z dnia 9. b. m doydzie. P. Siméon Dyrektor Wydziału sztuk pięknych podziękował.

Piszą z Hawru dnia 3. Sierpnia: »Obie rossyjskie korwety, które w porcie naszym spoczywały, udały się pod żagle do Petersburga, zkąd przed lat 3 i pół w widoku czynienia odkryć były wypłynęły. Pożegnały ziemię francuzką 9ciu wystrzałami działowemi, na które bateryje de la Tour odpowiedziały. Oficerowie tych okrętów tłumaczą się naszym językiem z uwagi godną łatwością i zostawili między nami jak najlepsze mniemanie o korpusie rossyjskiéj marynarki. (D. A.)

Zjednoczone Niderlandy.

Z Bruxelli donoszą: »Król Jmć udał się d. 24. Lipca w podróż do Hagi, gdzie tegoż dnia

przybył. Dnia 26. wieczorem przybył Król Jmć do Amsterdamu. Ministrowie finansów i spraw wewnętrznych udali się zaraz za JKMcią.

W Broxelli oczekiwano na d. 29. przybycia Jéj Ces. Wys. W. X. Heleny, która używać ma kąpieli morskich w Szeveningen. JCWys. zamieszka w Hadze pałac Xięcia Oranii

Do pożaru na d. 23. w Broxelli wybuchłego pośpieszył JKWys Xiążę Frydryk bez wszelkiéj swity i pozostał dokąd niebezpieczeństwo nie minęło.

Deputowani Stanów prowincyi Lüttich podali do Króla adres, w którym najpokorniéj dopraszają się wolności nauki, mianowicie tego, aby nauczyciele nie wyłącznie przez władze rządowe, ale zgodnie z wolą Stanów mianowani byli. (G. W.)

Rossyja.

— *Z Petersburga d. 20. Lipca (1. Sierpnia.)* —

Dnia 28. Lipca mieszkańcy tutejszéj stolicy uszczęśliwieni zostali powrotem NN. Cesarza i Cesarzowéj JJmci. Pomimo, iż niebo było nieco pochmurne, całe miasto było w poruszeniu, wszystkie ulice wiodące do katedry Kazańskiéj, napełnione były najświetniejszemi ekwipażami. N. Cesarz powitany z daleka już radosnemi okrzykami ludu, został na wschodach kościoła przyjęty przez Metropolitę i duchowieństwo z krzyżem Po skończoném nabożeństwie dał się słyszeć huk dział i razem z uroczystym odgłosem wszystkich dzwonów zapowiedział dziękczynne modły za odniesione d. 2. Lipca przez Hrabiego Paszkiewicza ważne i chwalebne zwycięztwo. Po ukończeniu uroczystości Metropolita odprowadził N. Cesarza aż do powozu, który pośród głośnego hurrah! wydawanego przez tłumy ludu, udał się do letniego pałacu na wyspie Jelagin.

Według ogłoszonych szczegółowych doniesień o bitwie pod Kulewczą, liczba zabitych ze strony naszéj wynosiła 32 sztabowych i niższych Oficerów i 1239 podoficerów i żołnierzy. Ranionych: dwóch Jenerałów-Majorów, 29 sztabowych i wyższych Oficerów i 1009 podoficerów i żołnierzy. Strata Turków nie licząc jeńców wynosiła w samych zabitych i ranionych 5,000 ludzi, oprócz tego wszystkie bagaże, własne ekwipaże W. Wezyra, niemniéj 6 chorągwi i 43 dział dostało się w ręce zwycięzców.

Naczelnie dowodzący armiją działającą donosi, iż po zupełnem dowiedzeniu się o liczbie jeńców i zapasów, znalezionych w nowo zdobytéj twierdzy Sylistryi, okazało się: jeńców różnego stanu z wojska regularnego i nieregularnego, oprócz chorych i rannych, w ogóle wszystkich 6,568; dział 253, z których 179 spiżowych; kul armatnych 22392; bomb i granat 1148; różnego kalibru ładunków 305; prochu beczułek 1042; skrzynek ładunkowych 1594; łodzi kanonierskich 16; szalup wojskowych 2, barka 1, i małych łódek 42. Oprócz tego znaczna ilość różnych sprzętów artyleryjnych.

Dnia 17. Lipca (d. s.) rano Hr. Ficquelmont Poseł Cesarza Jmci Austryjackiego, miał pierwsze posłuchanie u NN. Cesarza i Cesarzowéj w pałacu Jelagin. Po czém Hrabina Ficquelmont, Lady Hajtesbury małżonka Posła Angielskiego i jéj córka, przedstawione zostały N. Cesarzowéj. Następnie Baron Gise, Poseł nadzwyczajny Króla Bawarskiego, wróciwszy na swój urząd, był także przedstawiony NN. Cesarzowi i Cesarzowéj, a Hrabia Lerchenfeld, Sprawujący interessa Bawarskie, był z pożegnaniem u NN. Cesarza i Cesarzowéj.

N. Pan chcąc okazać szczególny dowód swojego zadowolenia Jenerałowi Adjutantowi Hrabi Paszkiewiczowi Erywańskiemu, dowódcy naczelnemu oddzielnego kaukazkiego korpusu, za znakomite jego usługi i liczne zwycięztwa, które odniósł nad Turkami, raczył ukazem wydanym d. 16. b. m. do Kantoru Dworu, mianować Damą honorową N. Cesarzowéj, małżonkę tegoż Jenerała.

Pasza dwutulny, tudzież 12stu Bimpaszów, wziętych w niewolę wojenną, będący w Petersburgu, znajdowali się w tych dniach na obrotach odbytych nie daleko obozu pod Krasnem Siołem w przytomności N. Cesarza. N. Pan kazał im dać konie osiodłane na sposób turecki i rozporządził, ażeby im okazywano wszystkie względy, z jakimi jeńcy wojenni traktowani są w Rossyi. Turcy ci zdawali się być mocno przejęci odznaczeniem, jakie im okazywano w obec Monarchy; lecz, jak odmalować ich radość, kiedy po paradzie odbytéj d. 13. Lipca (d. s.) w obozie, N. Cesarz zbliżył się do nich i zawiadomił ich, że są wolni, że już wydany rozkaz względem kosztów powrotu ich do ojczyzny, tudzież, aby im dostarczono wszystkiego, czego potrzebować będą do podróży.

Według doniesień z głównéj kwatery z Ajdos d. 30. Lipca n. st. wojsko ma w posiadaniu swojém Messambri, Anchiolos, Burgas, słowem, wszystkie porty czarnego morza aż do Sizopolis. Nieprzyjaciel wszędzie został pobity i naprzeciw Jenerała Diebitsch nie ma już wcale wojska. Sam tylko W. Wezyr stoi w 15,000 ludzi w Szumli. Podczas pochodu wzięto 4000 jeńców, 50 dział i 40 chorągwi. Przednia straż stoi w Karnabat. Chrześcijańscy mieszkańcy zostają w domach, oddając się swoim zatrudnieniom. Wojsko zachowuje największą karność. Wszelkiego rodzaju trzody pasą się około kolumn wojska.

Dziennik Odeski z d. 3. (15.) b. m. umieścił następujący artykuł względem stanu zdrowia w mieście i w okolicy:

Od d. 25. Lipca do d. 3 Sierpnia (od d. 6. do 15. b. m.) wieczór nie zdarzył się w mieście najmniejszy przypadek. Wczoraj wieczór umarło dziecię, na którém niektórzy lekarze mniemali poznawać znaki zarazy. Inni otrzymywali, iż śmierć tā żadnego nie czyni podejrzenia. Mimo tego zaręczenia jednak użyła władza miejscowa jak najostrzejszych środków zapobiegających wypaść mogącemu nieszczęściu. Rodzinę zmarłego dziecięcia przeniesiono do szpitalu; tych zaś, którzy z tą rodziną w styczności byli, wyłączono i pod ścisły dozór postawiono.

We wsiach Ussatowy Hutor i Kujalnik umarło d 31. Lipca (12. b. m) 4, zachorowało 2; d. 1. (13) b. m. umarło 5, zachorował 1; d. 2. (14) b. m. zachorował kozak należący do straży w około Kujalnika. Był ón zapewnie w styczności z mieszkańcami wsi, nim ją wyłączono. W Ussatowym Hutorze nie okazało się nowych chorych, nawet pomiędzy tymi, którzy poprzedniczo zostali byli wyłączeni.

W téj chwili otrzymujemy urzędowy i dokładny raport Jenerała Hr. Paskiewicza, główno-kommenderującego korpusem kaukaskim o wzięciu Hassan-Kale i Erzerum, któren w następujących Nrach. Gaz. n. umieścimy.

Turcyja.

List z Saloniki z d 1. b. m. donosi, co następuje: »Tatar w d. 29. Lipca ze Stambułu tutaj przybyły przywiózł tutejszemu Rządcy ferman Sułtana, z nieodzownym rozkazem, aby wszystka do broni zdolna ludność tego Paszostwa, nie wyłączając Imamów i Effendich, w przeciągu 24ch godzin stawiła się i niezwłocznie pod naczelnictwem Kijaja-Beja, najstarszego syna naszego Paszy w pochód przez Adryjanopol ku armii się udała. Prócz tego Achmet-Bej, jeden z najbogatszych lennych właścicieli w Paszostwie, któren na początku wojny przyrzekł powoli kontyngens z 20000 Juruków (milicyi) wystawić, otrzymał rozkaz, wysłać do armii natychmiast 3,000 z tych milicyj. Niemniéj naglący rozkaz do powstania w massie otrzymali i inni Paszowie w Rumilii i Macedonii, z poleceniem do Ajanów, Musselimów i Agów, aby sami na czele swoich wojsk stanąwszy, udali się częścią w kierunku ku Adryjanopolowi, częścią ku Widdinowi. W prowincyjach bliżéj Stambułu leżących, dokąd te rozkazy dawniéj nadeszły, już są akuratnie wykonane; tutaj wszystkie kroki do ich wykonania poczynione, a w kilka dni będzie wojsko do pochodu gotowe. Ajan z Seres musiał już ze swoimi ludźmi wyruszyć. Do Tessalii podobnych fermanów nie posłano, jéj bowiem kontyngens przeciw Grekom przeznaczony. — Tutejszy Angielski zastępca Konsulatu, wywiesił na rozkaz Angielskiego Posła w Stambule, P. Gordon, w d. 26. chorągiew swojego rządu na domie Konsulatu i czynności swoje rozpoczął. — Z Francuzkiéj strony oczekują P. Saint Sauveur jako Konsula w miejscu P. Dupré, który otrzymał stopień Jeneralnego Konsula w Smyrnie.«

Koryjer Smyrneński z d. 19. Lipca zawiera opisanie uroczystości z przyczyny wywieszenia chorągwi konsularnych Angielskiéj i Francuzkiéj w tém mieście zaszłych. — Wszystkie okręty, Angielskie, Francuzkie, Północno-amerykańskie, Niderlandzkie i okręt admiralski Austryjacki, witali obce chorągwie kolejno wystrzałami działowemi. O godz. 10téj wysiadł Francuzki Kontr-Admirał Rosamel na ląd i udał się do Konsula Francuzkiego, P. Adriana Dupré, z którym w towarzystwie swojego jeneralnego sztabu, urzędników Konsulatu, gremium handlowego i mnóstwa znajdujących się Franków znajdował się w kościele parafijalnym kapucynów na W. Mszy, po któréj *Te Deum* odśpiewano. — Największa zgoda i otwartość panuje między władzami Angielskiemi i Francuzkiemi. Obaj Konsulowie odwiedzili, każdy z osobna, Gubernatora Smyrny, Hassan Paszę, (który, jak wiadomo, mianowany jest dowódcą Adryjanopola); przy czém jeden z członków gremijum handlowego, imieniem całego stanu, prosił go o przyjęcie należnego mu hołdu wdzięczności za opiekę, któréj mieszkańcy tych narodów pod niebytność swoich Konsulów od niego doznawali. Hassan Pasza oświadczył każdemu Konsulowi zadowolenie swoje z wywieszenia chorągwi konsularnych w sposób jak najwięcéj obowiązujący; a wszystkich narodów mieszkańcy dzielą radość z wypadku tego, który nie samym tylko Anglikom i Francuzom jest ważnym, gdyż dolegliwości z nieporozumienia Turków ze swoimi najdawniejszymi sprzymierzeńcami pochodzące, dały się mniéj więcéj każdemu uczuć.

(D. A.)

Redaktor: Mikołaj Michalewicz; Drukiem: Piotra i Augusta Pillerów.